

rapporten & verslagen uit de regio

Drentse Vogels 1

Op 21 februari 1986 werd een nieuw vogelperiodiek getiteld 'Drentse Vogels' gepresenteerd. Dit nieuwe vogelblad bevat nieuwe onderzoekingen en inventarisaties in Drenthe. Het is een actueel vervolg op het in 1982 uitgegeven standaardwerk 'Vogels van Drenthe'. In 'Drentse Vogels' staan artikelen van vogelkundige aard, die zowel voor natuurliefhebbers en landbouwers als professionele natuurbeheerders van belang zijn. De resultaten van wintertellingen worden weergegeven, onder meer van de ganzen in Drenthe. Gekeken is ook naar het broeden van Kokmeeuwen en Geoorde Futen in de provincie. Veel kleinschaliger is een studie naar het voorkomen van de Zwarte Roodstaart als broedvogel in Hoogeveen. Het onderzoek naar nesten van de Blauwe Reiger (die in tientallen kolonies in deze provincie voorkomt) geeft een beeld van de aantalschommelingen. Opmerkelijk is het overzicht van de weidevogels in Drenthe gedurende de periode 1975-1982. Een vijftal weidevogelsoorten is in bijna alle onderzochte gebieden achteruit gegaan. De jarenlange achterstand in de ornithologische kennis van de provincie Drenthe is de laatste jaren met sprongen ingehaald.

Drentse Vogels 1. Redactie en lay-out: Arend J. van Dijk, Henk Nijmeijer, Edward Soldaat & Yzaak de Vries. Vele figuren, tabellen en pentekeningen, 99 bladzijden (december 1985). Verkrijgbaar door overmaking van f 14,95 (inclusief verzendkosten) op gironummer 3 870 292 ten name van de Stichting Werkgroep Avifauna Drenthe, Bronlanden 28, 9743 KT Haren.

Voor nadere inlichtingen over de Stichting Werkgroep Avifauna Drenthe kan men zich schriftelijk wenden tot postbus 431, 9400 AK Assen, 05920-52 904.

De broedvogels van de Lauwersmeer 1982

Als doctoraalverslag is door Klaas van Dijk een rapport gemaakt over de broedvogelbevolking van de Lauwersmeer in 1982. In 1982 werden 85 vogelsoorten als broedvogel vastgesteld. Sedert 1968 hebben daar in totaal 105 vogelsoorten één of meer jaren gebroed. Opvallende soorten in 1982 waren onder meer Krakeend (190-270 paren), Bruine Kiekendief (72-75 paren), Grauwe Kiekendief (2-3 paren), Kluut (470-520 paren), Bonte Strandloper (1-2 paren), Kempphaan (135-35 = vijfjes), Dwergmeeuwen (44 paren), Velduil (6-8 paren), Oeverwaluw (276 paren) en Barmsijsje (13-18 territoria). Als nieuwe soorten werden vastgesteld Casarca, Bonte Strandloper, Turkse Torteel, Tortelduif, Grauwe Vliegenvanger en Kauw. De resultaten naar een onderzoek aan de weidevogels zullen in een apart rapport verschijnen (Borrius in voorbereiding). Vele soorten zijn sterk toegenomen.

Verklaringen hiervoor zijn een toenemende verruiging van de natuurlijke gebieden, verdergaande successie van de aangeplante bossen en diverse activiteiten van de mens. In de discussies wordt ingegaan op de mate van betrouwbaarheid van de verzamelde aantalschattingen. Geconcludeerd wordt dat veel factoren hier een invloed hebben en dat de mate van betrouwbaarheid sterk uiteen kan lopen.

Klaas van Dijk: De broedvogels van de Lauwersmeer. Gestencild, 66 bladzijden, 13 tabellen, 17 figuren, bijlage vijf kaarten (1984). Uitg. Dieroecologie Zoologisch Laboratorium der Rijksuniversiteit Groningen & Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders. Het verslag is verkrijgbaar door overmaking van f 6,50 op girorekening 3 931 651 ten name van Klaas van Dijk, Groningen, 050 - 134 689.

Natuur en recreatie in het Grote Wielen-gebied

Ten noordoosten van Leeuwarden ligt het Grote Wielen-gebied. De grote verscheidenheid in landschap en grondsoort, de relatieve rust in grote delen van het gebied en het extensief agrarisch gebruik van de graslanden vormen de basis voor een rijke natuur in dit gebied. Vele plante- en diersoorten, die elders bedreigd worden in hun bestaan, vinden hier nog een plek. In het rapport 'Grote Wielengebied' (1980) en de brochure 'Vogellevens in de Binnemiede' (1980) uitgegeven door de Wielenwerkgroep wordt een beeld gegeven van de flora en fauna van dit gebied.

De Wielenwerkgroep heeft thans het initiatief genomen tot een onderzoek om de druk van de waterrecreatie op het natuurgebied in kaart te brengen. Het onderzoek bouwt ten dele voort op eerder verricht onderzoek door leden van de Fryske Feriening foar Fjildbiologj. Gezien de grote belangen van natuur en recreatie in de gemeente Leeuwarden zou eigenlijk van overheidswege opdracht tot een dergelijk onderzoek gegeven moeten worden aan een ecologisch onderzoeksbureau. In dit licht is het dan ook triest te moeten ervaren dat de gemeente Leeuwarden een bescheiden subsidie voor de uitgifte van dit rapport heeft geweigerd.

Het rapport komt tot belangrijke conclusies, onder meer dat met de achteruitgang van de breedte en soortenrijkdom van de flora van de oeverbegroeiingen ook de broedgelegenheden voor vogels afneemt. Bovendien worden een aantal belangrijke aanbevelingen gedaan, waaronder een vaarverbod voor plankzeilers tussen 1 oktober en 1 mei.

Freek Nijland: Natuur en recreatie in het Grote Wielen-gebied. Gestencild, 39 bladzijden, 10 tabellen, 6 kaarten, 14 foto's (1985). Uitgave nummer 4 van de Wielenwerkgroep, Giekerk. Het rapport is verkrijgbaar door storting van f 10,- (en f 8,- voor elk volgend exemplaar) op girorekening 4 156 998 ten name van de Wielenwerkgroep, Giekerk, onder vermelding 'rapport nummer 4'.

Onderzoeksmededelingen Vogelwerkgroep Walcheren

De Vogelwerkgroep Walcheren heeft een bruikbare wijze van publiceren van gegevens. Elk overzicht van een onderzoek wordt afzonderlijk gepubliceerd met een omslagje in een serie, die men Onderzoeksmededelingen noemt.

Nummer 1 (1984) geeft een overzicht van het Nestkastenonderzoek in 1984. In totaal werden 112 nestkasten gecontroleerd. Opmerkelijk is het grote aantal (32) nestkasten voor de Gekraagde Roodstaart, 14 torenvalkstenen, 3 steenuilkasten en 2 kunsthorsten, waarvan er een door Ransuilen werd bewoond.

Nummer 2 maakt melding van bijzondere waarnemingen in 1984 en aanvullingen op 1983. Opmerkelijk is de waarneming van 12 Bijeneters op 11 juni 1984 bij Serooskerke. Over het algemeen wordt bij waarnemingen van zeldzame vogelsoorten geen nadere omschrijving gegeven.

Nummer 3 geeft een overzicht van de midwintertellingen op Walcheren in 1984 en 1985. Er worden gegevens verschaft over tellingen van ganzen, eenden en stootvogels in de winter op Walcheren.

De Onderzoeksmededelingen zijn in 1981 van start gegaan. Er verschenen toen, evenals in 1982, zes nummers. In 1983 verschenen drie nummers. Leden ontvangen deze berichten gratis. Prettig is het dat deze Onderzoeksmededelingen ook los verkrijgbaar zijn voor niet-leden.

Nadere inlichtingen bij het secretariaat van de Vogelwerkgroep Walcheren, F. Twisk, Minaret 10, 4336 JB Middelburg, 01180 - 25 730.

Vogelinventarisatie Dwingeloose en Kraloër Heide in 1984

De vogelstand van de Dwingeloose en Kraloër Heide oefent al jarenlang aantrekkingskracht uit op vogelwaarnemers uit de wijde omgeving. Aanvankelijk verzamelden deze waarnemers voornamelijk losse meldingen over waargenomen vogels, maar later kwam de nadruk meer en meer te liggen op via systematisch onderzoek verzamelde gegevens over het voorkomen van broedvogels en niet-broedvogels. Ook in de rapportage is een dergelijke ontwikkeling te zien. In de jaren zeventig verscheen er af en toe een rapport met veelal onvolledige gegevens over de broedvogelstand, terwijl met ingang van 1982 jaarlijks uitgebreide verslagen met volledige gegevens werden gepubliceerd. In de recente verslagen wordt ook ingegaan op de ontwikkeling van de broedvogelstand en dit verslag over 1984 zijn ook opmerkingen met betrekking tot het beheer opgenomen. Er werden hier en in de naaste omgeving 162 vogelsoorten broed-, winter- en trekvogels waargenomen. Dat is 56% van alle ooit in Drenthe waargenomen vogelsoorten. Hierbij gaat het vooral om flinke aantallen watervogels, steltlopers, meeuwen en diverse zangvogelsoorten. Achttien soorten gebruikten dit gebied

voor kortere of langere tijd als gezamenlijke slaappleaats. Op grond van de aantallen Rietganzen, Grutto's en Regenwulpen op slaappleaatsen wordt het gebied tot een 'wetland' van internationale betekenis gerekend.

De auteurs vinden dat het beheer er mede op gericht moet zijn de vogelkundige waarde van het gebied te handhaven of te vergroten. Omdat in het gebied in 1984 zeer intensief is waargenomen kan op een vrijwel volledige weergave van de vogelstand aldaar rekenen. Arend J. van Dijk, Gerrit Kleine & Joop Kleine: Vogelinventarisatie Dwingeloose & Kraloër Heide en omgeving in 1984. Gestencild, 9 bladzijden, 4 tabellen, 43 verspreidingskaartjes, 2 figuren en een overzichtskaartje. Arend J. van Dijk, Kippenburgweg 5, 7075 PP Uffelte, Gerrit Kleine, Tamboerpassage 66, 7902 GP Hoogeveen & Joop Kleine, Het Anker 85, 7908 GM Hoogeveen. Uitg. Hoogeveen, Het Anker 85, 18 februari 1985.

De Axelse Kreek

In een rapport over de Axelse Kreek worden de resultaten besproken van vogelinventarisaties gehouden in de periode van 11 mei 1981 tot en met 10 mei 1982. De gegevens worden vergeleken met beschikbare informatie van vóór deze periode. Bovendien zijn de resultaten van planteninventarisaties in 1982 opgenomen. Waargenomen werden maar liefst 146 soorten en ondersoorten, de plantenlijst vermeldt ruim 280 soorten.

In het rapport wordt verder aandacht besteed aan de planologische situatie van het kreekgebied en de mogelijke bedreigingen van de vastgestelde waarden.

Bijzondere broedvogels, die vermeldenswaard zijn: Dodaars, Woudaapje, Bruine Kiekendief, Waterral, Kleine Plevier, Grutto, Ransuil, Steenuil, Witgesterde Blauwborst, Grote Lijster, Grote Karekiet, Grauwe Vliegenvanger, Staartmees en Boomkruiper. Als niet-broedvogels kunnen onder meer genoemd worden Kuifduiker, Kleine Rietgans, Middelste Zaagbek, Zwartkopmeeuw, Cetti's Zanger, Boomklever (zeldzaam in Zeeuwsch-Vlaanderen), Baardmannetje en Goudvink.

Ondanks het feit dat het gebied uiterst waardevol genoemd mag worden voor de avifauna en de flora, moet worden geconstateerd dat het rijke en fraaie gebied in steeds verdergaande mate wordt aangetast door met name grondstort, oeverbeschoeiing, verkleining van het graslandareaal, verlegging van de rijksweg 61 en dergelijke. Het is derhalve van groot belang dat voor de toekomst bescherming en een passend beheer wordt gevoerd om de vastgestelde belangrijke natuurwaarden te behouden. Het rapport omvat daartoe praktische aanbevelingen.

W.M. Wisse: De Axelse Kreek, een inventarisatie. Gestencild, 70 bladzijden, tekeningen van Pieter-Paul van Laake, 2 kaartjes als bijlage (1985). Uitg. Vogelwacht Oost-Zeeuwsch Vlaanderen 'De Steltkluut', Hulst. Het verslag kan besteld worden bij de auteur: W.M. Wisse, H. Heijermansstraat 45, 4532 GJ Terneuzen. Dit zolang de beperkte voorraad strekt en tegen vergoeding van de verzendkosten zijnde f 5,-.